

Tiedote 20.5.2014

vapaa julkaistavaksi heti (ruotsiksi viestin alla)

Suomi sitoutui hlti-oikeuksien edistämiseen – samaan aikaan hallitus hylkäsi sateenkaariperheet

Mielenosoitus isyyslaista 2.6.

Suomi allekirjoitti 14.5. Maltalla 16 muun eurooppalaisen maan kanssa sitoumuksen edistää aktiivisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia omissa maissaan. Suomen puolesta sitoumuksen allekirjoitti oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson**. Sateenkaariperheet, Ihmisoikeusliitto, Regnbågsankan, Seta ja Trasek kysyvät, mihin konkreettisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sitoumuksen toteuttamiseksi. Järjestöt lähettivät tänään pääministerille avoimen kirjeen (viestin liitteenä). 2.6. järjestetään mielenosoitus isyyslaista.

Järjestöt ovat pöyristyneitä siitä, että hallitus aikoo ilmeisesti jättää isyyslaista pois sateenkaariperheiden oikeuksien parantamisen, vaikka se on kiireellisin sateenkaariperheiden lasten asemaa korjaava uudistus.

Järjestöt vaativat, että isyyslakiuudistuksessa annetaan yhdessä lapsen saaville naispareille mahdollisuus vanhemmuuden vahvistamiseen suoraan ilman perheensisäistä adoptiota vastaavasti kuin yhdessä lapsen saaville avopareille. Myös transihmisten juridinen vanhemmuus on saatava yksiselitteisen ja ihmisoikeusperustaisen säätelyn piiriin.

”Ideologinen vastustus ei voi olla peruste sille, että lapsia kohdellaan keskenään eriarvoisesti. On lisäksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjausten vastaista, että eri sukupuolta olevat avoparit ovat etuoikeutetussa asemassa samaa sukupuolta oleviin avopareihin nähden”, Sateenkaariperheet ry:n toiminnanjohtaja **Juha Jämsä** sanoo.

Sateenkaariperheet ry valmistautuu tukemaan naispareja viemään vanhemmuuden vahvistamisasian Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen. (Relevantti oikeustapaus: X & muut vs. Itävalta 2013)

Myös usea muu hlti-ihmisten asemaan liittyvä hanke on joko jumissa tai jätetty sivuun tällä hallituskaudella. Tästä syystä Suomi putosi viime viikolla julkaistussa Rainbow Europe -raportissa vasta 17. sijalle hlti-oikeuksien toteuttamisessa.

Järjestöt vaativat hallitukselta ripeitä toimia muun muassa sukupuolen juridiseen vahvistamiseen liittyvien ihmisoikeusloukkausten poistamiseksi. Asiaa varten sosiaali- ja terveysministeriössä perustetun työryhmän työ keskeytettiin tammikuussa. Järjestöjen mielestä hallituksen tulee laatia kokonaissuunnitelma toimenpiteistä hlti-ihmisten ihmisoikeuksien toteuttamiseksi.

Sateenkaariperheet ja muut perheiden oikeudenmukaista kohtelua vaativat tahot kokoontuvat mielenosoitukseen Helsingissä oikeusministeriön edessä maanantaina 2.6. klo 17.

Lisätiedot:

Sateenkaariperheet ry: Toiminnanjohtaja Juha Jämsä, 044 997 1956, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi

Ihmisoikeusliitto: Pääsihteeri Päivi Mattila, 050536 8195, paiivi.mattila@ihmisoikeusliitto.fi

Regnbågsankan: Varapuheenjohtaja Petra Nysten, 050 408 5857, petra@regnbagsankan.fi

Seta ry: Pääsihteeri Aija Salo, 050 309 8108, paasihteeri@seta.fi

Trasek ry: Puheenjohtaja Antti Karanki, 041546 1565, nicctrasek@gmail.com

Oikeusministeri Henrikssonin allekirjoittama julistus (IDAHO Declaration of Intent):

<http://www.idaho2014forum.org/images/prs/IDAHO%20declaration%20of%20Intent%20Final.pdf>

ILGA-Euroopan vertailu 49 Euroopan maan hlti-tilanteesta: http://www.ilga-europe.org/home/news/for_media/media_releases/rainbow_europe_2014

Pressmeddelande 20.5, får publiceras

Finland lovat främja hbt-rättigheter – samtidigt sviker regeringen regnbågsfamiljerna

Demonstration om faderskapslagen den 2 juni

Den 14 maj förband sig Finland på Malta tillsammans med 16 andra europeiska länder genom en avsiktsförklaring till att aktivt främja rättigheter för sexuella minoriteter och könsminoriteter i sina respektive länder. Justitieminister Anna-Maja Henriksson undertecknade ställningstagandet för Finlands del. Regnbågsfamiljerna, Människorättsförbundet, Regnbågsankan, Seta och Trasek frågar nu vilka konkreta åtgärder regeringen avser vidta för att uppfylla förpliktelsen. Organisationerna sände i dag ett öppet brev till statsministern. Den 2 juni ordnas det en demonstration om faderskapslagen.

Organisationerna är uppbragta över att regeringen i samband med faderskapslagsreformen tydligen avser utelämna den mest brådskande reformen som skulle förbättra ställningen för barn i regnbågsfamiljer. Kvinnor som får barn tillsammans bör i samband med reformen av faderskapslagen ges samma möjlighet till fastställande av föräldraskap som olikkönade sambopar har, alltså utan adoption inom familjer. Även transpersoners föräldraskap måste regleras på ett tydligt och människorättsbaserat sätt.

“Ideologiskt motstånd får inte leda till att barn sinsemellan behandlas ojämnt. Det går emot Europeiska människorättsdomstolens riktlinjer att samboende par av olika kön skulle ha en fördelaktigare ställning i jämförelse med sambon av samma kön”, påpekar verksamhetsledare **Juha Jämsä** från föreningen Regnbågsfamiljer.

Föreningen förbereder sig på att stödja kvinnor att driva frågan om fastställande av föräldraskap till Europeiska människorättsdomstolen.

Även flera andra projekt som skulle förbättra hbt-personers rättigheter har antingen strandat eller förbisetts under pågående regeringsperiod. Till följd av det föll Finland till sjuttonde plats i rapporten Rainbow Europe som publicerades förra veckan.

Organisationerna kräver omgående åtgärder från regeringen för att bland annat eliminera de kränkningar av mänskliga rättigheter som återstår gällande fastställande av juridisk könstillhörighet. I januari avbröts arbetet för den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet grundat för ändamålet. Finland behöver en heltäckande handlingsplan för att förverkliga mänskliga rättigheter för hbt-personer.

Regnbågsfamiljer och andra som stöder en rättvis behandling av familjer kommer att samlas för att demonstration utanför justitieministeriet måndagen den 2 juni kl. 17.

Mer information:

Regnbågsfamiljer rf: Verksamhetsledare Juha Jämsä, 044 997 1956, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi

Människorättsförbundet rf: Generalsekreterare Päivi Mattila, 050 536 8195, paivi.mattila@ihmisoikeusliitto.fi

Regnbågsankan rf: Vice ordförande Petra Nysten, 050 408 5857, petra@regnbagsankan.fi

Seta rf: Generalsekreterare Aija Salo, 050 309 8108, paasihteeri@seta.fi

Trasek rf: Ordförande Antti Karanki, 041 546 1565, nicctrasek@gmail.com

Den avsiktsförklaring som justitieminister Henriksson undertecknat (IDAHO Declaration of Intent): <http://www.idaho2014forum.org/images/prs/IDAHO%20declaration%20of%20Intent%20Final.pdf>

ILGA-Europas jämförelse av hbt-situationen i 49 europeiska länder: http://www.ilga-europe.org/home/news/for_media/media_releases/rainbow_europe_2014

Pääministeri Jyrki Katainen
Tiedoksi: Ministerit ja puolueet

Avoin kirje

Suomi sitoutui hlbt-i-oikeuksien edistämiseen, käytännön toimet viipyvät – mitä hallitus aikoo tehdä?

Arvoisa pääministeri,

Suomi allekirjoitti 14.5. Maltan ja Ruotsin hallitusten järjestämässä kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän konferenssissa (IDAHO Forum) yhdessä 16 muun eurooppalaisen maan kanssa sitoumuksen edistää aktiivisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia omissa maissaan. Suomen puolesta sitoumuksen allekirjoitti oikeusministeri Anna-Maja Henriksson.

Allekirjoituksellaan Suomi sitoutui muun muassa ”poistamaan kaikki seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvät yksityis- ja perhe-elämän suojan toteutumisen esteet”, ”takaamaan henkilön sukupuoli-identiteetin täyden tunnustamisen erityisesti toteuttamalla nopean ja saavutettavan nimenmuutos- ja sukupuolen juridisen vahvistamisen prosessit” sekä ”poistamaan loukkaavat ja suhteettomat sukupuolen juridisen vahvistamisen ehdot”. Julistuksessa todetaan, että seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ei voi perustella kulttuurisilla, perinteisillä tai uskonnollisilla arvoilla.

On hienoa, että Suomi on sitoutunut näihin tavoitteisiin. Joudumme kuitenkin kysymään, mihin konkreettisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sitoumuksen toteuttamiseksi. Olemme huolissamme siitä, että useat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten ja heidän perheidensä kannalta keskeiset uudistukset eivät ole edenneet lainkaan kuluvalle hallituskaudella. Siksi lähestymme Teitä tällä avoimella kirjeellä.

Olemme kuulleet, että hallitus aikoo jättää isyyslaista pois sateenkaariperheiden oikeuksien parantamisen, vaikka se on kiireellisin sateenkaariperheiden lasten asemaa korjaava uudistus. Miten perustelette sitä, että uudistuksesta jätetään pois yksinkertaisia muutoksia, jotka parantaisivat lasten oikeusturvaa merkittävästi?

Sateenkaariperheet ja muut perheiden oikeudenmukaista kohtelua tukevat tahot kokoontuvat 2.6. mielenosoitukseen peräänkuuluttamaan hallitukseltanne selkärankaa isyyslakiuudistuksessa.

Vaadimme, että isyyslakiuudistuksessa annetaan yhdessä lapsen saaville naispareille mahdollisuus vanhemmuuden vahvistamiseen suoraan vastaavasti kuin yhdessä lapsen saaville avopareille. On Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjausten vastaista, että eri sukupuolta olevat avoparit ovat etuoikeutetussa asemassa samaa sukupuolta oleviin pareihin nähden. Myös transihmisten juridinen vanhemmuus on saatava yksiselitteisen ja ihmisoikeusperustaisen säätelyn piiriin.

Myös usea muu hlbt-ihmisten asemaan liittyvä hanke on joko jumissa tai jätetty sivuun tällä hallituskaudella. Odotamme hallitukselta ripeitä toimia sukupuolen juridiseen vahvistamiseen liittyvien ihmisoikeusloukkausten poistamiseksi. Asiaa varten sosiaali- ja terveysministeriössä perustetun työryhmän työ keskeytettiin tammikuussa. Sateenkaariperheiden perhevapaoikeuksien epäkohdille ei ole tehty mitään.

Jotta ihmisoikeuskysymykset eivät jäisi toistuvasti muiden prosessien alle, hallituksen tulee laatia kokonaissuunnitelma toimenpiteistä hlbt-ihmisten ihmisoikeuksien toteuttamiseksi. Vuosi sitten ministeri Henriksson allekirjoitti Suomen edustajana yhdessä kymmenen muun EU-maan kanssa EU:n komissiolle vetoituksen, jotta EU laatisi kattavan toimintaohjelman hlbt-kysymyksissä, ns. tiekartan. Euroopan parlamentin suomalaisedustajat asettuivat 4.2.2014 joukolla tukemaan vaatimusta hlbt-tiekartasta, kun europarlamentti hyväksyi Lunacekin raportin. Suomen tuki EU:n tiekartalle on tärkeä ja myönteinen asia. Olisi johdonmukaista, että hallitus laatisi myös kotimaahan vastaavan ohjelman.

Vuoden kuluttua kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän konferenssi järjestetään Montenegrossa. Edellytämme, että Suomi silloin osoittaa, että hallitus on toteuttanut vuosien 2014-2015 aikana konkreettisia toimia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Muu olisi hallitukselta sanahelinää sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia vähättelevää. Toivomme hartaasti, että Suomen sijoitus ILGA-Euroopan maavertailussa – 17. – kohenee useita pykälää tulevan vuoden aikana.

Pyydämme Teiltä ensi tilassa hallituksen eri toimintasektorit kattavaa vastausta siihen, mihin konkreettisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä parantaakseen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien henkilöiden yhdenvertaisuutta tämän hallituskauden aikana. Olemme mielellämme käytettävissä vuoropuheluun asiasta.

Helsingissä 20.5.2014

Juha Jämsä, toiminnanjohtaja, Sateenkaariperheet ry 044 997 1956, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi

Päivi Mattila, pääsihteeri, Ihmisoikeusliitto ry 050536 8195, paivi.mattila@ihmisoikeusliitto.fi

Petra Nysten, varapuheenjohtaja, Regnbågsankan 050 408 5857, petra@regnbagsankan.fi

Aija Salo, pääsihteeri, Seta ry 050 309 8108, paasihteeri@seta.fi

Antti Karanki, puheenjohtaja, Trasek ry 041546 1565, nicctrasek@gmail.com

Taustatietoa:

Oikeusministeri Henrikssonin allekirjoittama julistus (IDAHO Declaration of Intent):

<http://www.idaho2014forum.org/images/prs/IDAHO%20declaration%20of%20Intent%20Final.pdf>

ILGA-Euroopan vertailu 49 Euroopan maan hlbt-tilanteesta: http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe

Transgender Europe -järjestön vertailu transihmisten oikeuksista Euroopan maissa:

http://tgeu.org/Trans_Rights_Europe_Map

Sateenkaariperheiden hallitusohjelmatavoitteet ja perhepoliittinen tavoiteohjelma 2014-2019:

<http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=173>

Seta ry:n poliittinen strategia 2014-2017: www.seta.fi/poliittinen-strategia

Seta ry:n 21 jäsenjärjestöä: www.seta.fi/jasenjarjestot

Statsminister Jyrki Katainen
För kännedom: Ministrarna och riksdagspartierna

Öppet brev

Finland förband sig att främja hbti-rättigheter, praktiska åtgärder dröjer – vad avser regeringen göra?

Ärade statsminister

Finland undertecknade 14.5 tillsammans med 16 andra europeiska länder en avsiktsförklaring att aktivt främja likabehandling och mänskliga rättigheter för sexuella minoriteter och könsminoriteter i sina respektive länder. Löftet gavs under den internationella konferens (IDAHO Forum) som Maltas och Sveriges regeringar ordnat i anslutning till den internationella dagen mot homo- och transfobi. Justitieminister Anna-Maja Henriksson undertecknade förklaringen för Finlands del.

Genom sin underskrift förband sig Finland bland annat till att ”eliminera alla hinder för förverkligande av skydd av privat- och familjeliv som hänför sig till sexuell läggning eller könsidentitet”, att ”garantera fullt erkännande av personers könsidentitet speciellt genom att implementera snabba och tillgängliga processer för erkännande av namnbyte och juridiskt kön” samt att ”eliminera kränkande och oproportionerliga kriterier för erkännande av juridiskt kön”. Avsiktsförklaringen konstaterar att diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inte får utgå från kulturella, traditionella eller religiösa värderingar.

Det är välkommet och bra att Finland förbundet sig till dessa mål. Vi är ändå nödgade att fråga vilka konkreta åtgärder regeringen avser vidta för att förverkliga avsiktsförklaringen. Vi är oroliga över att många centrala reformer för familjemedlemmar till och personer som tillhör sexuella och könsminoriteter inte överhuvudtaget framskridit under pågående regeringsperiod. Av den orsaken närmar vi oss Er genom detta öppna brev.

Det har kommit till vår kännedom att regeringen i samband med reformen av faderskapslagen inte avser stärka regnbågsfamiljers rättigheter, trots att det är den mest brådskande reformen som skulle förbättra ställningen för barn i regnbågsfamiljer. Hur motiverar regeringen att den utelämnar enkla ändringar i lagen som märkbart skulle förbättra rättsskyddet för barnen?

Regnbågsfamiljer och andra instanser som stöder en rättvis behandling av familjer kommer den 2 juni att samlas för en demonstration för att kräva att regeringen visar att den har ryggrad i fråga om reformen av faderskapslagen.

Vi kräver att kvinnopar i samboförhållande som får barn tillsammans bör i samband med reformen av faderskapslagen ges samma möjlighet till fastställande av föräldraskap som olikkönade sambopar har. Det går emot Europeiska människorättsdomstolens riktlinjer att samboende par av olika kön skulle ha en fördelaktigare ställning i jämförelse med sambon av samma kön. Även diskrimineringen av transpersoner som föräldrar bör åtgärdas.

Även mångt annat projekt som hänför sig till ställningen för hbti-personer har antingen strandat eller förbisetts under pågående regeringsperiod. Vi förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att eliminera de kränkningar av mänskliga rättigheter som återstår gällande fastställande av juridisk könstillhörighet. I januari avbröts arbetet för den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet grundat

för ändamålet. Inget har gjorts för att rätta till de missförhållanden som råder gällande rätt till föräldraledighet för regnbågsfamiljer.

För att frågor om mänskliga rättigheter inte ideligen ska bli omkörda av andra processer bör regeringen göra upp en heltäckande åtgärdsplan för att de mänskliga rättigheterna ska förverkligas för hbtj-personer. För ett år sedan undertecknade minister Henriksson som representant för Finland tillsammans med tio andra länder en appell till EU-kommissionen för att EU skulle göra upp ett handlingsprogram gällande hbtj-frågor, en s.k. road map. Majoriteten av de finländska europaparlamentarikerna ställde sig 4.2.2014 bakom kravet på en hbtj-strategi då Europaparlamentet antog Lunacek-rapporten. Det skulle vara konsekvent att regeringen beslutar om en motsvarande strategi även här hemma i Finland.

Om ett år ordnas konferensen i anknjytning till den internationella dagen mot homo- och transfobi i Montenegro. Vi förutsätter att Finland då kan visa att regeringen under åren 2014–2015 vidtagit konkreta åtgärder för att främja jämlikhet och mänskliga rättigheter för sexuella minoriteter och könsminoriteter. Allt annat vore tomma löften från regeringens sida och ett nedvärderande av jämlikhet och mänskliga rättigheter för hbtj-personer. Vi hoppas innerligt att Finlands placering i ILGA Europas jämförelse av hbtj-situationen i olika länder – i år på 17 plats – förbättras med åtskilliga steg under det kommande året.

Vi ber Er att i första hand be om ett genomgripande svar från de olika verksamhetssektorerna gällande vilka konkreta åtgärder regeringen avser vidta för att förbättra jämlikheten för hbtj-personer under pågående regeringsperiod. Vi står gärna till er tjänst för dialog i dessa frågor.

Helsingfors 20.5.2014

Juha Jämsä, verksamhetsledare, Regnbågsfamiljer rf, 044 997 1956, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi

Päivi Mattila, generalsekreterare, Människorättsförbundet rf, 050 536 8195,

paivi.mattila@ihmisoikeusliitto.fi

Petra Nysten, vice ordförande Regnbågsankan rf, 050 408 5857, petra@regnbagsankan.fi

Aija Salo, generalsekreterare, Seta rf, 050 309 8108, paasihteeri@seta.fi

Antti Karanki, ordförande, Trasek rf, 041 546 1565, niccetrasek@gmail.com

Bakgrund:

Den avsiktsförklaring som justitieminister Henriksson undertecknat (IDAHO Declaration of Intent):

<http://www.idaho2014forum.org/images/prs/IDAHO%20declaration%20of%20Intent%20Final.pdf>

ILGA-Europas jämförelse av hbtj-situationen i 49 europeiska länder: [http://www.ilga-](http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe)

[europe.org/home/publications/reports and other materials/rainbow europe](http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe)

Organisationen Transgender Europes jämförelse av transpersoners rättigheter i Europa:

http://tgeu.org/Trans_Rights_Europe_Map

Regnbågsfamiljernas målsättningar för regeringsprogrammet samt familjepolitiska program 2014–2019: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=173>

Seta rf:s politiska strategi 2014–2017: www.seta.fi/poliittinen-strategia

Seta rf:s 21 medlemsorganisationer: www.seta.fi/jasenjarjestot